

NÕUKOGU ARVAMUS,**14. märts 2006,****Iirimaa ajakohastatud stabiilsusprogrammi kohta, 2005-2008**

(2006/C 82/05)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 5 lõiget 3,

võttes arvesse komisjoni soovitusi,

pärast majandus- ja rahanduskomiteega konsulteerimist

ON ESITANUD KÄESOLEVA ARVAMUSE:

- (1) Nõukogu vaatas 14. märtsil 2006 läbi Iirimaa ajakohastatud stabiilsusprogrammi, mis hõlmab ajavahemikku 2005-2008.
- (2) Viimasel kümnendil on Iirimaa olnud märkimisväärselt kiire tööhõive kasv ja SKT reaalkasv elaniku kohta. Viimastel aastatel on Iirimaa majandus jätkuvalt kasvanud peaaegu 5 % aastas, mis on üks kiiremaid kasvutemposid euroalal, ning tööhõive suureneb ja inflatsioon on lähenenud kiiresti euroala keskmisele. Eelarvearengute kohta võib märkida, et eelarvepositsioon on olnud üldiselt kindel ning viimase kümnendi enamikel aastatel on valitsemissektori tulud ületanud kulusid ning võla suhe on vähenenud märkimisväärselt (2005. aastal alla 30 %ni SKTst).
- (3) Nõukogu kiitis oma 17. veebruari 2005. aasta arvamuses heaks eelarvestrateegia, mis esitati eelmises ajakohastatud stabiilsusprogrammis aastateks 2004-2007. 2005. aasta eelarve täitmise seoses seati eelmises ajakohastatud programmis eesmärgiks valitsemissektori eelarve puudujääk 0,8 % SKTst, kuid praeguses ajakohastatud programmis on hinnanguline ülejääk 0,3 % ja seda vaatamata majanduskasvuprognoside vähendamisele. 2005. aasta kavandatust märksa parema tulemuse peamine põhjus on tulude poolel.
- (4) Programmis on üldiselt järgitud uues tegevusjuhendis sätestatud stabiilsus- ja lähenemisprogrammide näidisstruktuuri ja andmeesitusnõudeid ⁽²⁾.
- (5) Programmi aluseks olevas makromajanduslikus stsenaariumis kavandatakse, et SKT reaalkasv on programmiperioodi jooksul kitsas vahemikus 4,5-5 %. Praegu kättesaadava teabe põhjal tundub, et stsenaarium tugineb usutavatele kasvuprognosidele. Kuigi praegu võib oletada, et majandus on üldiselt heas olukorras ja kiire kasv jätkub, ohustavad keskmise pikkusega perioodi väljavaateid siiski ka mõned riskid. Need on eelkõige seotud ülemaailmsete majandusväljavaadete, võttes arvesse Iirimaa majanduse avatust, ning riigi laiaulatusliku elamuehitusbuumi võimaliku järsu langusega. Programmi ühtlustatud tarbijahinnaindeksi (ÜTHI) inflatsiooniprognos on ehk madalavõitu.

⁽¹⁾ EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1. Määrust on muudetud määrusega (EÜ) nr 1055/2005 (ELT L 174, 7.7.2005, lk 1). Dokumendid, millele on viidatud käesolevas tekstis, asuvad veebilehel:
http://europa.eu.int/comm/economy_finance/about/activities/sgp/main_en.htm

⁽²⁾ Programm sisaldab kõiki uues tegevusjuhendis ette nähtud kohustuslikke andmeid, kuid puuduvad mõned valikulised andmed.

- (6) Ajakohastatud programmis kinnitatakse Iirimaa valitsuse soovi säilitada usaldusväärne riigi rahandus. Lähtudes ülejäägist 0,25 % SKTst 2005. aastal, nähakse eelarvestrateegias ette valitsemissektori eelarve puudujäägiks 0,6 % SKTst 2006. aastal ja 0,8 % SKTst kahel viimasel programmiaastal. Esmane ülejääk väheneb 1,5 % lt SKTst 2005. aastal 0,5 % le 2006.-2008. aastal. Tulude suhe SKTsse on languses, kuid kulusuhte algselt kasvab ja langeb programmiperioodi lõpus taas 2005. aasta tasemele. Investeeringute suhe SKTsse kasvab kavakohaselt 0,5 protsendipunkti võrra SKTsse ajavahemikul 2005–2008. Uues ajakohastatud programmis üldiselt kinnitatakse eelmises programmis olnud eelarve eesmärgi, kui välja arvata oodatust parem 2005. aasta tulemus.
- (7) Pärast 2006. aastasse kavandatud eelarvepoliitika lõdvendamist peaks ühiselt kokkulepitud metoodika alusel arvatud struktuurne tasakaal (st eelarve tsükliliselt korrigeeritud tasakaal ilma ühekordsete ja muude ajutiste meetmeteta) stabiliseeruma ligikaudu 0,1 % juures SKTst ülejäänud programmiperioodi jooksul. Programmis seatakse eelarvepositsiooni keskmise pikkusega perioodi eesmärgiks tasakaalulähedane struktuurne seisund ning kavandatakse säilitada sellist struktuurset seisundit, mis vastaks programmi keskmise pikkusega perioodi eesmärgile kogu programmiperioodi jooksul. Kuna programmi keskmise pikkusega perioodi eesmärk on alammäärast ambitsioonikam (puudujääk hinnanguliselt 1,25 % SKTst), peaks selle saavutamine täitma ka kindlusvaru tagamise eesmärgi ülemäärase puudujäägi tekke korral. Programmi keskmise pikkusega perioodi eesmärk on asjakohane, sest see mahub stabiilsuse ja kasvu pakti ning tegevusjuhendiga euroala ja ERM II liikmesriikidele ette nähtud vahemikku ning see on oluliselt ambitsioonikam, kui võiks eeldada pikaajalises plaanis võlasuhte ja potentsiaalset keskmist SKT kasvu arvestades.
- (8) Eelarve täitmine võib olla programmis kavandatust parem, eelkõige 2006. aastal. Tuluproгноosis lähtuvalt võib eeldada, et programmi prognoosid maksulaekumiste kohta on ettevaatlikud, ja kulude poolelt võivad kapitalikulud osutada kavandatud eraldistest mõnevõrra väiksemaks. Makromajanduslikust prognoosist tulenevad ohud eelarve eesmärkidele tunduvad ajakohastatud programmis olevat neutraalsed ja üldiselt kooskõlas komisjoni talituste hinnanguga. Eelarveprognoosi täitumine on siiski kahtluse all juhul, kui realiseeruvad keskmise pikkusega perioodi makromajanduslikud riskid.
- (9) Sellist riskihinnangut silmas pidades on programmi eelarvealased põhimõtted piisavad, et pidada kinni programmi keskmise pikkusega perioodi eesmärgist kogu programmiperioodi jooksul, nagu on programmis ette nähtud. Lisaks annab see iga aasta jaoks piisava kindlusvaru tavaliste makromajanduslike kõikumiste korral, et ei ületataks puudujäägiläve 3 % SKTst.
- (10) Võla suhe, mis oli 1990ndate alguses veidi alla 100 % SKTst, on 2005. aastal jõudnud hinnanguliselt 28 %ni SKTst, mis on oluliselt vähem asutamislepingus sätestatud 60 %lisest kontrollväärtusest. Programmis prognoositakse, et programmiperioodi jooksul võla suhe stabiliseerub sellel tasemel. Kui pensionifond *National Pensions Reserve Fund (NPRF)* ei omandaks keskkvalitsusele mittekuuluvaid varasid, väheneks koguvõla suhe märkimisväärselt kogu programmiperioodi jooksul.
- (11) Iirimaa rahanduse jätkusuutlikkusega seotud riskid tunduvad olevat keskmised, arvestades elanikkonna vananemisega kaasnevate eelarvekulude prognoosi. Praegune kindel eelarvepositsioon koos madala võlataseme ja varade akumulierimisega pensionifondi aitab osaliselt tasakaalustada pikemaks perioodiks kavandatud märkimisväärset kasvu vanusega seotud riigi kulutustes (eelkõige seoses pensionidega). Irimaal viidi hiljuti läbi avalike teenistujate pensionisüsteemi reform ning ametiasutused kavandavad täiendavaid meetmeid, mis peaksid kaasa aitama avaliku teenistuse pensionidele jätkusuutlikuma aluse tagamisele. Kohustus kontrollida osamaksemäärade piisavust korrapäraste kindlustusmatemaatiliste ülevaadete abil on kasulik. Lisameetmete võtmine, mille eesmärk on vähendada vananeva elanikkonna mõju eelarvele pikema perioodi jooksul, oleks siiski tähtis, et vähendada riske riigi rahanduse jätkusuutlikkusele.

- (12) Riigi rahanduse valdkonnas kavandatud meetmed on üldiselt kooskõlas koondsuunistes sisalduvate majanduspoliitika üldsuunistega ajavahemikuks 2005–2008. Eelkõige peab Iirimaa kinni oma keskmise pikkusega perioodi eesmärkidest ja ajakohastatud programmis on ülevaade valitsuse struktuuri-reformiprogrammist, mis peaks aitama kaasa avalike teenuste kvaliteedi edendamisele, riigi kulutuste tõhususe tõstmisele ja Iirimaa majanduse infrastruktuurivajaduste täitmisele.
- (13) Iirimaa riiklikus reformikavas, mis esitati 28. oktoobril 2005 tööhõivet ja majanduskasvu käsitleva uuendatud Lissaboni strateegia kontekstis, on eelkõige välja toodud järgmised riigi rahandust oluliselt mõjutavad väljakutsed: i) suunata jätkuvalt riigi investeeeringuid sellisesse prioriteetsesse valdkonda nagu majanduslik ja sotsiaalne infrastruktuur ning teha muid majanduskasvu soodustavaid kulutusi; ja ii) stabiilse makromajandusliku keskkonna ja jätkusuutliku riigi rahanduse säilitamine ning mõõduka inflatsioonitaseme tagamine. Riiklikus reformikavas sätestatud tegevusvaldkondade suuniste mõju eelarvele kajastub täielikult stabiilsusprogrammi eelarveprognoosides. Stabiilsusprogrammi riigi rahandusega seoses kavandatud meetmed on kooskõlas riiklikus reformikavas ettenähtud meetmetega. Stabiilsusprogrammis täiendatakse neid meetmeid kavandatavate muudatustega riigi rahanduse institutsioonilises korralduses, sealhulgas tehakse mõned uuendused eelarve ja prognooside koostamise menetluses.

Nõukogu on arvamisel, et üldiselt on Iirimaa eelarvepositsioon usaldusväärne ja eelarvestrateegia on hea näide stabiilsuse ja kasvu paktiga kooskõlas olevast fiskaalpoliitikast. Nõukogu soovib Iirimaa jätkata meetmete rakendamist, et vähendada vananeva elanikkonna mõju eelarvele pikema perioodi jooksul.

Tähtsamate makromajanduslike ja eelarveprognooside võrdlus

		2004	2005	2006	2007	2008
Reaalne SKT (muutus %)	SP dets 2005	4,5	4,6	4,8	5,0	4,8
	KOM nov 2005 ⁽²⁾	4,5	4,4	4,8	5,0	puudub
	SP dets 2004	5,3	5,1	5,2	5,4	puudub
ÜTHI inflatsioon (%)	SP dets 2005	2,3	2,2	2,0	2,0	1,8
	KOM nov 2005	2,3	2,2	2,5	2,4	puudub
	SP dets 2004	2,3	2,1	2,0	1,9	puudub
Toodangu lõhe (% potentsiaalsest SKTst)	SP dets 2005 ⁽¹⁾	0,1	- 1,3	- 1,9	- 2,2	- 2,1
	KOM nov 2005 ⁽⁶⁾	0,1	- 1,6	- 2,2	- 2,6	puudub
	SP dets 2004 ⁽¹⁾	- 1,0	- 1,8	- 2,3	- 2,0	puudub
Valitsemissektori eelarve tasakaal (% SKTst)	SP dets 2005	1,4	0,3	- 0,6	- 0,8	- 0,8
	KOM nov 2005 ⁽²⁾	1,4	- 0,4	- 0,3	- 0,1	puudub
	SP dets 2004	0,9	- 0,8	- 0,6	- 0,6	puudub
Esmane tasakaal (% SKTst)	SP dets 2005	2,6	1,5	0,6	0,4	0,5
	KOM nov 2005 ⁽²⁾	2,7	0,8	0,8	0,9	puudub
	SP dets 2004	2,1	0,6	0,6	0,7	puudub
Tsükliiselt korrigeeritud tasakaal (% SKTst)	SP dets 2005 ⁽¹⁾	1,4	0,8	0,2	0,1	0,1
	KOM nov 2005 ⁽²⁾	1,4	0,2	0,6	0,9	puudub
	SP dets 2004 ⁽¹⁾	1,2	- 0,2	0,1	0,0	puudub

		2004	2005	2006	2007	2008
Struktuurne tasakaal ⁽³⁾ (% SKTst)	SP dets 2005 ⁽⁴⁾	0,7	1,1	0,1	0,1	0,1
	KOM nov 2005 ⁽²⁾ ⁽⁵⁾	0,7	0,6	0,6	0,9	puudub
	SP dets 2004	<i>n.d.</i>	<i>puudub</i>	<i>puudub</i>	<i>puudub</i>	<i>puudub</i>
Valitsemissektori koguvõlg (% SKTst)	SP dets 2005	29,4	28,0	28,0	28,2	28,3
	KOM nov 2005 ⁽²⁾	29,8	29,0	28,7	28,2	puudub
	SP dets 2004	30,5	30,1	30,1	30,0	<i>puudub</i>

Märkused:

- (1) Komisjoni talituste arvutused programmis sisalduva teabe alusel.
(2) Komisjoni talituste 2005. aasta sügisprognosis on tehtud enne 2005. aasta detsembri eelarvet, millele ajakohastatud stabiilsusprogramm põhineb.
(3) Tsükliiliselt korrigeeritud tasakaal (nagu eelmistes ridades), välja arvatud ühekordsed ja muud ajutised meetmed.
(4) Programmist võetud ühekordsed ja muud ajutised meetmed (0,3% SKTst 2005. aastal, ülejääk väheneb). Iirimaa rahandusministeeriumi esitatud hinnangulised ühekordsed meetmed 2004. ja 2006. aastal: 0,7% SKTst 2004. aastal ja 0,1% SKTst 2006. aastal (mõlemal juhul ülejääk kasvab).
(5) Ühekordsed ja muud ajutised meetmed vastavalt komisjoni talituste 2005. aasta sügisprognosisile (0,4% SKTst 2005. aastal, ülejääk väheneb).
(6) Põhineb hinnangulisel potentsiaalsel kasvul, mis on vastavalt 5,8%, 6,1%, 5,5% ja 5,3% aastateks 2004–2007.

Allikas:

stabiilsusprogramm (SP); komisjoni talituste 2005. aasta sügise majandusprognosis (KOM); komisjoni talituste arvutused.